

цементу є тривалим і технологічно багатостадійним, тому іншою сферою для заходів енергозбереження є ефективне управління процесами — їх оптимізація та використання сучасних технологій (таке, як спосіб «сухого виробництва») допоможе в забезпеченні кращих показників енергоефективності. Ще одним важливим моментом є точне налаштування і корегування паралельних процесів, що дозволить також раціоналізувати споживання ПЕР.

Підсумовуючи усе вищевикладене, можемо говорити про обґрунтованість стратегічного підходу до енергозбереження на цементних підприємствах в Україні, якому притаманні як релевантні для інших підприємств характеристики й етапи, так і особливості, пов'язані із специфікою виробничого процесу.

Література

1. Енергоефективність як ресурс інноваційного розвитку: Національна доповідь про стан та перспективи реалізації державної політики енергоефективності у 2008 році / С. Ф. Єрмілов, В. М. Геєць, Ю. П. Ященко, В. В. Григоровський, В. Е. Ліп та ін. — К.: НАЕР, 2009. — 93 с.
2. Energy Management as a Corporate Strategy. OSISOft, Inc. 2007. <http://www.osisoft.com/>
3. Navigating Energy Management: A Roadmap for Business. Charles J. Bennett, Ph. D. and Meredith Armstrong. ExecutiveAction series. 2005. № 160.

Д. О. Нечепуренко, викладач кафедри економіки та управління підприємством, ДВНЗ «Дніпропетровський національний університет ім. О. Гончара», пр. К. Маркса 35, 5 корпус ДНУ, ауд 31, м. Дніпропетровськ, Україна, 49081, e-mail: ddenisdd@mail.ru

КОНЦЕПЦІЇ ГЛОБАЛЬНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Економічна теорія стратегічного управління має свою історію. Її започаткували А. Д. Чандлер, П. Друкер, К. Ендрю Г. Мінцберг з кінця 60-х — початку 70-х рр. Вони визначили роль та місце стратегій у загальному розвитку управління, зміст, поняття стратегії, її складові та етапи формування. На цьому етапі стратегія розглядалась як план перспективного розвитку господарюючих суб'єктів у бізнес-просторі.

Новий поштовх цьому напрямку наукового управління дали роботи І. Ансоффа, М. Портера. Вони розглядали стратегію як інструмент стратегічного управління. Ефективність діяльності підприємств та фірм, на їх думку, визначалася не лише ресурсами, а й компетенціями персоналу, причому традиційний ресурсний підхід (Б. Карлоф) було докорінно змінено на визначення стратегічного потенціалу. Характерним був підхід, що розглядав стратегію лише у конкурентному середовищі.

У 90-х рр. визначилась низка концепцій, що узагальнювала досвід реального стратегічного управління успішних корпорацій та фірм США, Західної Європи та Японії. Це концепції «стратегічної поведінки» (10 шкіл): толерантності (терпіння), стійкості (концепція на принципі екогармонійності), енвайронменталізму (задоволення потреб без загрози втрат для майбутнього) [5], бенчмаркінгу (порівняльний аналіз конкурентів, радикальне вдосконалення старої продукції, послуг до рівня кращих зразків) [1] тощо.

Так, авторитетні дослідники в галузі економічних знань Г. Мінцберг, Б. Альстренд, Дж. Лемпел виокремили три напрями досліджень стратегії підприємства у вигляді десяти концепцій (шкіл) «стратегічної поведінки»: школа дизайну, планування, позиціонування; концепція підприємництва, когнітивна концепція, концепція навчання, влади, культури, зовнішнього середовища; школа конфігурацій [3]. Та погляди науковців і практиків на роль стратегій в управлінні суттєво розходилися. Одними стратегія розглядалася як інструмент, іншими — як орієнтир, що вказує на сегмент ринку чи тип підприємницької поведінки [2] тощо.

Досить послідовною для стратегічного управління була практична діяльність фірм Німеччини. Так, В. Браун виокремив кілька напрямів, концепцій:

- це «динамічна концепція», що акцентована на швидкості запровадження стратегії, її адаптації;

- це комбінована стратегія, що застосовується залежно від ринкової фази;

- це St. Galler — концепція інтегрованого менеджменту;

- це мюнхенський управлінський підхід;

- це комбінована стратегія перерозподілу ресурсів на різних фазах ринку для створення синергійного ефекту тощо [1].

Відзначимо, що певний внесок належить вітчизняним авторам Наливайко А. П. [4], Пастуховій В. В. [5], Клівцю П. Г. [2], та інших, чий праці сприяли розвитку методології і теорії стра-

тегічного управління. Зокрема, В. Пастухова узагальнила альтернативи поведінки фірм, їх агресивність і навіть творче руйнування [5].

З початком 2000-х рр. у світовій економіці почало збуватися передбачення П. Друкера, який стверджував, що постіндустріальне суспільство (НТП + глобалізація) — це «епоха без закономірностей». У кінці «нульових» років ХХІ ст. весь світ спіткала низка криз. Вони почалися з іпотечних криз, розповсюдилися на банківську сферу, згодом на фінансові системи і набули глобального характеру. Одночасно у світі посилюється і розповсюджується продовольча криза. У сполученні зі стагнацією економік багатьох країн та масовим безробіттям кризи призвели до непередбачуваних наслідків. Прикладом є нещодавня хвиля падінь державних режимів у країнах арабського Близького Сходу. Отже реалії сьогодення ставлять масштабні виклики перед світовою спільнотою та зокрема менеджментом різних рівнів, від держав до фірм та навіть дрібних підприємців.

Нами проведено узагальнення основних концепцій стратегічного управління та їх систематизація. Докладну характеристику аналізованих концепцій, їх критерії та особливості змісту можна подати у табличній формі, що полегшить сприйняття та розуміння характеру еволюційних перетворень стратегічного управління. Це певною мірою дає можливість прогнозувати напрямки наукового пошуку у сфері стратегічного управління.

Література

1. Браун В. Концепции интегрированного менеджмента [Текст] // Экономика России и мировой опыт, вып. 3. Российская академия государственной службы при президенте РФ. — М., 1997. — С. 86—97.
2. Клівець П. Г. Стратегія підприємства: Навч. Посіб. [Текст] / Клівець П. Г. — К.: Академвидав, 2007. — 320 с. (Альма-матер)
3. Минцберг Г. Школы стратегий / Г. Минцберг, Б. Альстред, Д. Лэмпел / Пер. с англ. — СПб.: Питер, 2000. — 336 с.
4. Наливайко А. П. Теорія стратегії підприємства. Сучасний стан та напрямки розвитку: Монографія / Наливайко А. П. — К.: КНЕУ, 2001. — 227 с.
5. Пастухова В. В. Стратегічне управління підприємством: філософія, політика, ефективність: монографія / В. В. Пастухова. — К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2002. — 302 с.